

Õiguskantsler

Volli Kalm
rektor
Tartu Ülikool
info@ut.ee

Teie 28.10.2014 nr 7-13/RE-6

Meie 05.01.2015 nr 7-6/141252/1500029

Soovitus põhiõiguste ja -vabaduste tagamiseks Doktoriõppesse kandideerimine

Lugupeetud Volli Kalm

Minu poole pöördus avaldaja, kes soovis minu seisukohta, kas Tartu Ülikool on teda doktoriõppesse vastu võtmata jätmisel käitunud kooskõlas põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtte ja hea halduse tavaga.

Avaldaja kandideeris 2014/2015. õppeaastaks Tartu Ülikooli õigusteaduse eriala doktoriõppesse. Üheks õigusteaduse doktoriõppe vastuvõtutingimuseks oli sisseastumisintervjuu, mida Tartu Ülikool võimaldab välismaalastel teha Skype'i teel. Tartu Ülikool ei teavitanud avaldajat intervjuu ajast, mistõttu avaldaja intervjuul ei osalenud. Selle tulemusel jäi avaldajal täitmata üks vastuvõtutingimus ja avaldajat Tartu Ülikooli õigusteaduse eriala doktoriõppesse vastu ei võetud.

Analüüsisin avaldusalist küsimust ja leidsin, et **Tartu Ülikool ei ole avaldusaluses asjas nõustamis- ja selgitamiskohustuse täitmisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.**

Arvestades seda, et avaldaja kandideeris Tartu Ülikooli doktoriõppesse 2014/2015. õppeaastaks, ning asjaolu, et sisseastumisintervjuu läbiviimine avaldajaga ei oleks kaasa toonud avaldaja vastuvõtmist Tartu Ülikooli õigusteaduse eriala doktoriõppesse, ei ole avaldusaluses asjas võimalik rikkumist kõrvaldada. Kuna rikkumine siiski aset leidis, pean kõige kohasemaks, kui Tartu Ülikool avaldaja ees rikkumise tõttu vabandaks. Ühtlasi palun Teil edaspidi taolistest eksimustest hoiduda.

Palun Teil mulle hiljemalt 16.01.2015 anda teada, kas ja kuidas Te mu soovitusi täitsite.

Järgnevalt selgitan, kuidas ma sellisele järeldusele jõudsin.

I Asjaolud ja menetluse käik

1. Minu poole pöördus välismaalasest avaldaja palvega kontrollida, kas Tartu Ülikool on tema doktoriõppesse kandideerimisel rikkunud tema õigusi. Avaldaja teatel ei jõudnud Tartu Ülikooli

doktoriõppesse sisseastumiseks vajalik informatsioon, täpsemalt Skype'i teel korraldatava intervjuu aeg ja tingimused, tema e-posti aadressile. Intervjuu ärajäämise tõttu ei võetud avaldajat doktoriõppesse.

2. Pöördusin teabe ja selgituste saamiseks Tartu Ülikooli (edaspidi ka *ülikool*) poole.

3. Tartu Ülikool selgitas mulle antud vastuses, et Tartu Ülikooli doktoriõppesse kandideerimine on reguleeritud Tartu Ülikooli senati 28.02.2014 määrusega nr 3 „[Tartu Ülikooli vastuvõtueeskiri doktoriõppes 2014/2015. õppeaastal](#)“ (edaspidi lühendatult *vastuvõtueeskiri*), mille järgi oli õigusteaduskonna õigusteaduse doktoriõppekava vastuvõtutingimusteks 2014. a sisseastumiseksam, mis koosnes doktoritöö kavandist (moodustas 60% lõplikust tulemusest) ja sisseastumisintervjuust (moodustas 40% lõplikust tulemusest).

4. Tartu Ülikool märkis, et kuigi vastuvõtueeskiri sisseastumisintervjuu läbiviimist Skype'i teel ei reguleeri, on Tartu Ülikool võimaldanud sisseastumisintervjuu viia läbi Skype'i või telefoni teel nendel välisüliõpilaskandidaatidel, kelle Eestisse sõit intervjuu läbiviimiseks oleks seotud suurte rahaliste kuludega või vajadusega muretseda viisa. Tartu Ülikooli sõnul on ingliskeelne informatsioon doktoriõppesse kandideerimise kohta avaldatud Tartu Ülikooli [veebilehel](#), kus on välisüliõpilaskandidaatidele toodud juhised, mille kohaselt tuleb neil sisseastumisintervjuu toimumise aja ja sisuliste nõuete osas kontakti võtta õppeosakonna välisüliõpilastalituse töötajaga või akadeemilise kontaktisikuga teaduskonnast, kellega on juhendamise teemat eelnevalt arutatud. Tartu Ülikool selgitas, et sisseastumisintervjuude toimumise aegu ei ole nimetatud veebilehel avaldatud, kuna Skype'i või telefoni vahendusel toimuva intervjuu toimumise aja lepitab kandidaadiga kokku sisseastumisintervjuud läbiviiv akadeemiline üksus.

4. Ka andis Tartu Ülikool mulle teada, et avaldaja kandideeris 2014/2015. õppeaastaks õigusteaduse eriala doktoriõppesse, esitades ülikoolile avalduse elektroonselt 03.06.2014, paberkanjal jõudsid tema haridust tõendavad dokumendid ülikoolini 10.06.2014. Nii vastuvõtuavaldus kui doktoritöö kavand tuli kandideerijatel esitada ülikoolile hiljemalt 03.06.2014. Avaldaja esitas ülikoolile vastuvõtuavalduse elektroonilisel kujul 03.06.2014, kuid doktoritöö kavandi lõplikul kujul 18.06.2014. Tartu Ülikool andis avaldajale 14.05.2014 e-kirja teel esimest korda teada, et sisseastumisintervjuud saab teha Skype'i vahendusel. 18.06.2014 esitas Tartu Ülikooli õppeosakonna välisüliõpilastalitus (edaspidi *välisüliõpilastalitus*) avaldaja haridusdokumendid ja esildise õigusteaduskonnale, paludes õigusteaduskonnal kandideerijatega ühendust võtta ning leppida kokku sisseastumisintervjuu toimumise aeg ning vorm. Sisseastumisintervjuu ülikooli õigusteaduskonnas toimus 27.06.2014 kell 9.00 Näituse tänava auditooriumis Tartus.

5. Tartu Ülikooli selgituste kohaselt saatis avaldaja akadeemiline kontaktisik õigusteaduskonnas avaldajale 18.06.2014 ja 25.06.2014 e-kirjad, milles teatas avaldajale, et sisseastumisintervjuud saab teha Skype'i vahendusel ning palus intervjuu läbiviimiseks ühendust võtta õigusteaduskonna doktoriõppe programmijuhiga. Avaldaja saatis oma akadeemilisele kontaktisikule 25.06.2014 e-kirja, milles teatas, et tuleb Tartusse augustis 2014. Samal päeval kirjutas talle akadeemiline kontaktisik vastuseks, et intervjuul osalemine on kandideerimiseks vajalik ja et seda saaks korraldada Skype'i teel. 27.06.2014 (kell 4.20) saatis avaldaja e-kirja doktoriõppe programmijuhile, küsides, millal toimub sisseastumisintervjuu. 27.06.2014 (kell 12.30) vastas doktoriõppe programmijuht avaldajale, et intervjuu toimus sama päeva hommikul ning kuna intervjuud avaldajaga läbi ei viidud, ei saa kandidaadi avaldust sel aastal läbi vaadata.

6. Lisaks andis Tartu Ülikool mulle teada, et avaldaja pöördus ülikooli rektori poole selgituste saamiseks 01.07.2014 e-kirjaga, kus ta tõi välja, et teda ei ole teavitatud sisseastumisintervjuu

toimumise kuupäevast ja palus abi olukorra selgitamisel. 02.07.2014 andis välisüliõpilastalituse töötaja avaldajale e-kirjaga teada, et kuna ta sisseastumisintervjuul ei osalenud, siis ei ole teda ülikooli vastu võetud. 13.08.2014 pöördus avaldaja e-kirjaga ülikooli õppeprorektori poole. Avaldajale vastas 14.08.2014 e-kirjaga ülikooli rahvusvahelise õppe peaspetsialist. 18.07.2014 saadeti avaldajale teade doktoriõppesse vastu võtmata jätmise kohta portaali www.estonia.dreamapply.com kaudu.

7. Tartu Ülikool tõdes mulle vastates, et ülikool on küll avaldaja pöördumistele vastanud ja suunanud avaldajat sisseastumisintervjuu aega kokku leppima, kuid täpne sisseastumisintervjuu aeg on jäänud avaldajale teatamata. Teisalt märkis Tartu Ülikool, et arvestades avaldaja doktoritöö kavandile ja selle teostatavusele antud punktisummat ja asjaolu, et vastuvõtueeskirja järgi toimub doktoriõppesse vastuvõtt paremusjärjestuse alusel, lähtudes kehtestatud õppekohtade arvust, võib järeldada, et ka maksimaalsete punktide saamisel intervjuu eest ei oleks avaldaja 2014/2015. õppeaastal Tartu Ülikooli õigusteaduskonna doktoriõppesse sisse saanud.

II Minu seisukoht

8. Asjas on põhiküsimus, kas Tartu Ülikool tegutses õiguspäraselt avaldajat doktoriõppesse vastu võtmata jättes. Sellele küsimusele vastamisel käsitlen esiteks põhiõigust heale haldusele (p-d 10–12) ning seejärel hindan Tartu Ülikooli tegevust (p-d 13–20).

Põhiõigus heale haldusele

10. Eesti Vabariigi põhiseaduse §-st 14 tuleneb põhiõigus heale haldusele.¹ Muu hulgas tuleneb sellest põhiõigusest haldusorganile nõue anda isikule mõistliku aja jooksul teavet teda puudutava asja menetlemise käigust ja muud asjakohast teavet,² mis on vajalik menetlusosalise õiguste efektiivseks kasutamiseks. See nõue aitab mh kaasa sellele, et teatud olukordades, kus isikute õiguste kahjustamise oht on suur, hoida ära kahju teket.³ Lisaks tuleneb põhiõigusest heale haldusele nõue anda menetlusosalisele omaalgatuslikult teada, millises korras ja tähtaegadel saab haldusorgani otsust vaidlustada.⁴

11. Põhiseadusest madalamal asetsevatest õigusaktidest reguleerib haldusmenetlust ja selles haldusorganil lasuvaid kohustusi üldseadusena haldusmenetluse seadus (edaspidi HMS). Ka sellest seadusest tuleb haldusorganile nõue anda menetlusosalisele teavet teda puudutava menetluse kohta (HMS § 36) ning nõuab, et haldusorgan omaalgatuslikult annaks menetlusosalisele teada haldusorgani otsuse vaidlustamise võimalustest, kohast, tähtajast ja korrast (HMS § 57 lg 1). Mis puutub selgitamiskohustusse, siis täpsemalt sätestab HMS § 36 lg 1 nõustamis- ja selgitamiskohustuse, mis seisneb isiku soovil järgnevate selgituste andmises:

¹ RKPJKo nr [3-4-1-1-03](#), p-d 15-16.

² RKHKo nr [3-3-1-102-06](#), p 21.

³ A. Aedmaa jt. Haldusmenetluse käsiraamat. Tartu, 2004, lk 158. Kättesaadav ka arvutivõrgus: <http://dspace.utlib.ee/dspace/bitstream/handle/10062/14765/9985568605.pdf?sequence=2>. Vt ka RKHKo nr [3-3-1-80-12](#), p 24: „Teavitamiskohustusega seoses peab kolleegium vajalikuks rõhutada, et põhiseaduse § 14 sätestab avaliku võimu kohustuse tagada isikute põhiõigused ja vabadused. Juhul, kui isiku põhiõiguste ja vabaduste kasutamiseks ja kaitseks on vajalik avaliku võimu poolne tegevus, peab riik looma asjakohase ja toimiva menetluskorra. Isiku põhiseaduslik õigus menetlusele hõlmab endas õigust teabele kohasest menetlusest. Isiku selle õiguse ja vastava avaliku võimu kohustuse olemasolu ei sõltu sellest, kas seadusandja on igas konkreetses õigussuhtes sellise õiguse ja kohustuse eraldi reguleerinud. Selles asjas olid isiku võimalused teabe hankimiseks omal algatusel sedavõrd piiratud, et täitevvõimu piisava aktiivsuse puudumine vastava teabe edastamata jätmisel isikule tõi kaasa põhiseaduse § 14 rikkumise.“

⁴ RKHKm nr [3-3-1-23-07](#), p 13.

- 1) millised õigused ja kohustused on menetlusosalisel haldusmenetluses;
- 2) millise tähtaja jooksul haldusmenetlus eeldatavasti läbi viiakse ja millised on võimalused haldusmenetluse kiirendamiseks;
- 3) millised taotlused, tõendid ja muud dokumendid tuleb haldusmenetluses esitada;
- 4) milliseid menetlustoiminguid peavad menetlusosalised sooritama.

Tähele tuleb aga panna, et vastavalt Riigikohtu praktikale

- 1) pole HMS §-s 36 ette nähtud selgitamise võimalused sätestatud ammendavalt ega välista menetluse omapärast ja eesmärgist tulenevalt teist liiki nõuandeid või selgitusi⁵ ning
- 2) võib nõustamine ja selgitamine toimuda nii taotleja palvel kui ka haldusorgani algatusel, iseäranis juhtudel, kui isiku õiguste kahjustamise oht on piisavalt suur ja tõenäoline.⁶

12. Kirjeldatud haldusmenetluse nõuded kohalduvad Tartu Ülikooli doktoriõppesse vastuvõtulegi. Seda olenemata asjaolust, et vastuvõtuga seonduvat reguleerib vastuvõtueeskiri, mis muu hulgas näeb ette vastuvõtutingimused ja vastuvõtuga seonduvate otsuste vaidlustamise korra. Nimelt ei reguleeri vastuvõtukord haldusmenetlust sellises ulatuses ja mahus, mis lubaks HMS regulatsiooni kõrvale jätta.⁷

Hinnang Tartu Ülikooli tegevusele avaldusaluses asjas

13. Vastuvõtueeskirja punkti 8 järgi võib vastuvõtutingimuseks olla sisseastumiseksam, mille võimalikud vormid sätestab punkt 22. Tulenevalt vastuvõtueeskirja lisa 1 punktist 2.2.1 on 2014/2015. õppeaastaks Tartu Ülikooli õigusteaduse eriala doktoriõppesse vastuvõtutingimuseks sisseastumiseksami sooritamise, millest ühe osa moodustab doktoritöö kavand ja selle teostatavuse hindamine ning teise osa sisseastumisintervjuu.⁸ Seega oli sisseastumisintervjuu näol tegemist olulise menetlustoiminguga, millest sõltus Tartu Ülikooli edasine otsus kas avaldaja ülikooli vastu võtta või mitte.

14. Leian, et Riigikohtu praktikale tuginedes tuleb Tartu Ülikooli otsust selle kohta, kas võtta isik doktoriõppesse vastu või mitte, pidada haldusaktiks HMS § 51 lõike 1 mõistes, sest tegemist on personaalse ja üksikjuhtumile suunatud otsustusega, millele on omane haldusakti olemusliku tunnusest sätestatud välismõju.⁹ Nimelt sätestab HMS § 51 lg 1, et haldusakt on haldusorgani poolt haldusülesannete täitmisel avalik-õiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud korraldus, otsus, ettekirjutus, käskkiri või muu õigusakt. Seepärast tuleb enne sellele otsusele eelnevat tegevust pidada tulenevalt HMS § 2 lõikest 1 haldusmenetluseks ning kohaldada sellele haldusmenetluse seadust.

15. Mulle esitatud materjalidest nähtub, et Tartu Ülikool jättis avaldajale teatamata sisseastumisintervjuu toimumise täpse aja. Seda möönis ka Tartu Ülikool. Mulle antud vastuses

⁵ RKHKo nr [3-3-1-53-09](#), p 21.

⁶ RKHKo nr [3-3-1-90-04](#), p 16; RKHKo nr [3-3-1-80-12](#), p 24.

⁷ RKHKo nr [3-3-1-30-09](#), p 10.

⁸ Vastuvõtueeskirja punkti 22 järgi võivad sisseastumiseksamid seisneda doktoritöö kavandi koostamises, esitamises ja/või kaitsmises, eksami sooritamises või erinevate kirjalike tööde koostamises ja esitamises. Nimetatud säte ei anna otsest võimalust lugeda sisseastumiseksamiks sisseastumisintervjuud. Samuti on sisseastumisintervjuu lugemisel sisseastumiseksamiks keeruline kohaldada vastuvõtueeskirjas sätestatud nõudeid sisseastumiseksamile (nt sisseastumiseksami tööga tutvumine ja sisseastumiseksami töö säilitamine). Seetõttu vajaks vastuvõtueeskiri täpsustamist viisil, mis näeks ette sobiva regulatsiooni sisseastumisintervjuu kehtestamiseks vastuvõtutingimusest.

⁹ RKHKo nr [3-3-1-68-12](#), p-d 20-21.

juhtis Tartu Ülikool tähelepanu aga sellele, et avaldaja ei võtnud ise ülikooliga ühendust, et sisseastumisintervjuu toimumise aeg välja selgitada.

16. Nagu öeldud, võib nõustamine ja selgitamine toimuda nii taotleja palvel kui ka haldusorgani algatusel. Viimast tuleb eelistada iseäranis juhtudel, kui isiku õiguste kahjustamise oht on piisavalt suur ja tõenäoline.¹⁰ Haldusorgani enda initsiatiivil toimuva selgitamiskohustuse täitmisel tuleb minu hinnangul seepärast mh arvestada, kas ja millised on menetlusosalise enda võimalused vajalikku teavet hankida. Näiteks oli avaldaja puhul tegemist välismaalasest kandideerijaga, kelle ainus võimalus sisseastumisintervjuu toimumise aja kohta informatsiooni saada oli ülikoolilt. Tartu Ülikooli [veebilehel](#) on avaldatud ingliskeelne informatsioon doktoriõppesse kandideerimise kohta, mille hulgas on juhis võtta sisseastumisintervjuu toimumise aja ja sisuliste nõuete osas kontakti ülikooliga. Selline informatsioon on avaldatud rubriigis „*Admission requirements for different programmes*“. Samal veebilehel rubriigis „*Selection and notification of admission*“ on märgitud, et kui doktoriõppesse vastuvõtutingimuseks on sisseastumiseksam või –intervjuu, teavitatakse isikut sellest pärast avalduse ülevaatamist ja kutsutakse ta eksamile või intervjuule. Seega sisaldab veebileht vastukäivat teavet. See ei saanud aga avaldaja puhul sisseastumiseksamite sooritamisel takistuseks olla, kuna nähtuvalt avaldaja ja ülikooli vahelisest kirjavahetusest teavitas ülikool avaldajat võimalusest osaleda sisseastumisintervjuul Skype'i või telefoni teel.

17. Küll aga sai avaldajale sisseastumiseksamitest osavõtul takistuseks see, et talle ei teatatud intervjuu toimumise aega ja ei edastatud teavet intervjuu korralduse kohta. Avaldajal paluti ise ühendust võtta doktoriõppe programmijuhiga, ent talle ei teatatud, kui kiiresti tuleks tal seda teha (vastuvõtu ajakava järgi pidi otsus vastuvõtmise kohta olema langetatud hiljemalt 04.07.2014). Seda olenemata asjaolust, et avaldaja soov intervjuul osaleda Skype'i või telefoni teel pidi olema hiljemalt 25.06.2014, s.o kaks päeva enne intervjuu toimumise päeva, teada nii akadeemilisele kontaktisikule kui ka doktoriõppe programmijuhile. Leian, et sellises olukorras pidanuks ülikool ise avaldajale teada andma, millal täpselt intervjuu toimub ja kuidas intervjuu korraldus välja näeb. Seda esiteks põhjusel, et avaldajal endal puudus võimalus iseseisvalt sellist teavet omandada. Teiseks oli aga selge, et avaldaja suunamine talle vajaliku teabe saamiseks ühe inimese juurest teise inimese juurde pikendaks oluliselt aega, mille jooksul avaldajale vajalik teave temani oleks jõudnud. **Kokkuvõtlikult leian, et Tartu Ülikool ei täitnud selles küsimuses selgitamis- ja nõustamiskohustust kooskõlas hea halduse tavaga.**

18. Ka olen seisukohal, et **Tartu Ülikool ei täitnud selgitamis- ja nõustamiskohustust kooskõlas hea halduse tava ning põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõttega osas, milles avaldajale ei antud teada võimalusest taotleda sisseastumisintervjuud muul ajal ning ei selgitatud omaalgatuslikult ülikooli langetatud otsuse vaidlustamise korda ja tähtaegu.** Põhjendan oma seisukohta järgnevalt.

19. Vastuvõtueeskirja punkt 32.1 näeb ette, et vastuvõtukomisjoni esimehel on õigus lubada mõjuvatel põhjustel sisseastumiseksamile mitteilmunud üliõpilaskandidaadil sooritada eksam mõnel teisel ajal. Avaldusaluses asjas oleks saanud pidada Skype'i intervjuule mitteilnumise mõjuvaks põhjuseks teadmatust intervjuu toimumise ajast, eriti arvestades asjaolu, et

- a) avaldajale ei olnud ülikool õigeaegselt ja omaalgatuslikult teatanud, millal ja kuidas sisseastumisintervjuu aset leiab;

¹⁰ RKHKo nr [3-3-1-90-04](#), p 16.

- b) avaldaja küsis õigusteaduskonna doktoriõppe programmijuhilt e-kirja teel intervjuu toimumise aja kohta intervjuu toimumise päeva varahommikul, kuid sai oma e-kirjale vastuse pärast intervjuu toimumist (vt eespool p 5).

Mulle teatavaks saanud asjaoludest ei nähtu aga, et avaldajale oleks sellisest võimalusest teada antud. Ka pole avaldusalusel asjast näha, et siis, kui avaldaja pöördus probleemi kirjelduse ja abipalvega ülikooli rektori poole, oleks ülikool täpsustanud avaldaja soovi osaleda intervjuul muul ajal ning kaalunud, kas avaldajale anda võimalus sooritada sisseastumisintervjuu näol osa sisseastumiseksamitest muul ajal.

20. Mulle esitatud materjalidest ei nähtu ka, et avaldajale oleks selgitatud doktoriõppesse vastuvõtuga seonduvate otsuste vaidlustamise korda ning avaldaja pöördumisi oleks käsitatud ja menetletud vaidena. Vastuvõtueeskirja, mis on kättesaadav ainult eesti keeles, punkt 45 näeb ette, et vastuvõtuga seonduvaid otsuseid ja toiminguid on võimalik vaidlustada, esitades vastuvõtu juhtkomisjonile apellatsiooni seitsme päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest või toimingute tegemisest arvates.¹¹ Leian, et Tartu Ülikool oleks pidanud avaldajale selgitama seda korda ning avaldaja pöördumiste eesmärki hinnates tegema kindlaks, kas avaldaja soovis esitada ülikooli otsuse peale vaide.¹²

Kokkuvõttes olen seisukohal, et Tartu Ülikool ei ole avaldusalusel asjas nõustamis- ja selgitamiskohustuse täitmisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Arvestades seda, et avaldaja kandideeris Tartu Ülikooli doktoriõppesse 2014/2015. õppeaastaks, ning asjaolu, et sisseastumisintervjuu läbiviimine avaldajaga ei oleks kaasa toonud avaldaja vastuvõtmist Tartu Ülikooli õigusteaduse eriala doktoriõppesse, ei ole avaldusalusel asjas võimalik rikkumist kõrvaldada. Kuna rikkumine siiski aset leidis, pean kõige kohasemaks, kui Tartu Ülikool avaldaja ees rikkumise tõttu vabandaks. Ühtlasi palun Teil edaspidi taolistest eksimustest hoiduda.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Angelika Sarapuu 693 8427
Angelika.Sarapuu@oiguskantsler.ee

¹¹ Sisseastumiseksami tulemuse vaidlustamise tähtaega ja korda reguleerib vastuvõtueeskirja p 44.

¹² Riigikohus on leidnud, et kui puudutatud isik esitab vaidetähtaja jooksul akti andnud või kõrgemalseisvale haldusorganile tahteavalduse haldusakti muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks, tuleb eeldada, et isik soovib esitada vaiet, kuigi isik ei ole oma tahteavaldust vaidena pealkirjastanud või ei ole viidanud HMS 5. peatükile. Avaldust tuleb käsitada vaidena ka siis, kui selles ei ole selgesõnaliselt formuleeritud taotlus haldusakti muutmiseks või kehtetuks tunnistamiseks, kuid avalduse sisust selgub siiski, et avaldaja tahe on sellele suunatud. – RKHKm nr [3-3-1-32-03](#), p 16.